

PROGRAMAREA LINIARĂ

1. Să se optimizeze:

Forma canonică a problemei de programare liniară este:

$\max F(x, y) = 10 \cdot x + 15 \cdot y$ - funcția de maximizare

$$\begin{cases} 12 \cdot x + 13 \cdot y \leq 50 \\ 4 \cdot x + 9 \cdot y \leq 25 \end{cases} \text{ - sistem de restricții}$$

$$x \geq 0; \quad y \geq 0$$

Se modifică problema la notațiile care ne sunt mai familiare:

$\max F(x_1, x_2) = 10 \cdot x_1 + 15 \cdot x_2$ - funcția de maximizare

$$\begin{cases} 12 \cdot x_1 + 13 \cdot x_2 \leq 50 \\ 4 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 \leq 25 \end{cases} \text{ - sistem de restricții}$$

$$x_1 \geq 0; \quad x_2 \geq 0$$

Trecerea de la **forma canonică** la **forma standard** se face prin adăugarea unei variabile suplimentare (de egalizare) pentru fiecare inecuație a sistemului de restricții.

În cazul nostru sistemul are două inecuații, deci se vor introduce două variabile de egalizare notate: x_3 și x_4 .

$$\begin{cases} 12 \cdot x_1 + 13 \cdot x_2 + x_3 = 50 \\ 4 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + x_4 = 25 \end{cases}$$

$$x_1 \geq 0; \quad x_2 \geq 0; \quad x_3 \geq 0; \quad x_4 \geq 0$$

Acest sistem se mai poate scrie:

$$\begin{cases} 12 \cdot x_1 + 13 \cdot x_2 + x_3 + 0 \cdot x_4 = 50 \\ 4 \cdot x_1 + 9 \cdot x_2 + 0 \cdot x_3 + x_4 = 25 \end{cases}$$

Din sistemul de ecuații se construiește matricea A și b:

$$A = \begin{bmatrix} 12 & 13 & 1 & 0 \\ 4 & 9 & 0 & 1 \end{bmatrix}; \quad b = \begin{bmatrix} 50 \\ 25 \end{bmatrix}$$

Funcția de maximizare devine:

$$\max F(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5) = 10 \cdot x_1 + 15 \cdot x_2 + 0 \cdot x_3 + 0 \cdot x_4$$

Se construiește matricea C:

$$C = [10 \quad 15 \quad 0 \quad 0]$$

Se trasează un tabel în care se trec pe coloane mai întâi variabilele de egalizare (în cazul nostru x_3 și x_4) și apoi variabilele care trebuie determinate (cazul nostru x_1 și x_2), valorile fiind luate din matricea A.

vector de bază   Coloana care iese din vectorul de bază   Coloana care intră în vectorul de bază   La numitor se trece vectorul coloană care intră în bază (cazul nostru x_2)

	x_3	x_4	x_1	x_2	$B^{-1} \cdot b$	$\min \frac{B^{-1} \cdot b}{x_2}$
	1	0	12	13	50	$50/13 = 3,84$
	0	1	4	9	25	$25/9 = 2,77$
C_j	0	0	10	15		
Z_j	-	-	0	0		
$Z_j - C_j$	-	-	-10	-15		
			<0	<0		

Completarea tabelului:

- coloanele x_3, x_4, x_1, x_2 se completează cu valorile din matricea A;
- $B^{-1} \cdot b = b$;
- linia C_j se completează cu valorile din matricea C;
- linia Z_j se completează astfel: sub matricea unitate (coloanele x_3, x_4) se trece „linie” → „-”, iar sub coloanele x_1, x_2 valorile se calculează astfel:

$$C_j \cdot x_1 = 0 \cdot 12 + 0 \cdot 4 = 0$$

$$C_j \cdot x_2 = 0 \cdot 13 + 0 \cdot 9 = 0$$

- se calculează apoi diferența $Z_j - C_j$, rezultând pe coloanele x_1 și x_2 valorile -10 și -15 . Deoarece există diferențe (negative) $Z_j - C_j < 0$ **rezultă că soluția nu este optimă**;
- se caută maximul diferențelor negative $\max |Z_j - C_j|$ astfel:

$$\max |Z_j - C_j| = \max |-10, -15| = \max (10, 15) = 15$$

Deoarece valoarea 15 se găsește pe coloana x_2 **rezultă că vectorul x_2 intră în bază**.

- pentru a determina vectorul care iese din bază se pune condiția:

$$\min \left\{ \frac{B^{-1} \cdot b}{x_2} \right\} \Rightarrow \min \left\{ \frac{50}{12}, \frac{25}{9} \right\} = \min \{3,84, 2,77\} = 2,77$$

Deoarece valoarea 2,77 se găsește pe a doua linie, se caută pe această linie în vectorul de bază valoarea „1”. În cazul nostru cifra „1” am găsit-o pe coloana x_4 , rezultă că x_4 iese din bază.

- se stabilește pivotul care se găsește la intersecția dintre coloana care intră în vectorul de bază (x_2 în cazul nostru) și linia pe care am găsit minimumul $\min \left\{ \frac{B^{-1} \cdot b}{x_2} \right\} = 2,77$ (a doua linie în cazul nostru).

Se completează un nou tabel, astfel:

- x_2 și x_4 își schimbă pozițiile între ele **dar nu și valorile**;
- în vectorul de bază (sub x_3, x_2) se completează matricea unitate $I = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$;

Diagrama de mai jos prezintă un tabel de calcul pentru metoda Simplex, cu indicații vizuale:

- vector de bază:** coloanele x_3 și x_2 sunt grupate într-o zonă punctilată.
- Coloana care iese din vectorul de bază:** coloana x_3 .
- Coloana care intră în vectorul de bază:** coloana x_1^{pl} .
- pivot:** elementul $6,22$ din intersecția coloanei x_1^{pl} și liniei $B^{-1} \cdot b^{pl}$.
- La numitor se trece vectorul coloană care intră în bază (cazul nostru x_1^{pl}):** se calculează $\min \frac{B^{-1} \cdot b^{pl}}{x_1^{pl}}$.

	x_3	x_2	x_1^{pl}	x_4^{pl}	$B^{-1} \cdot b^{pl}$	$\min \frac{B^{-1} \cdot b^{pl}}{x_1^{pl}}$
	1	0	6,22	-1,44	13,88	13,88/6,22 = 2,21
	0	1	0,44	0,11	2,77	2,77/0,44 = 6,29
C_j	0	15	10	0		
Z_j	-	-	6,6	1,65		
$Z_j - C_j$	-	-	-3,4	1,65		
			<0	>0		

➤ coloanele x_1^{pl} , x_4^{pl} și $B^{-1} \cdot b^{pl}$ se recalculează cu regula pivotului;

x_1	x_2	x_1^{pl}
$a = 12$	$c = 13$	$a - \frac{c \cdot b}{d} = 12 - \frac{13 \cdot 4}{9} = 6,22$
$b = 4$	$d = 9$	$b/d = 4/9 = 0,44$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot

x_4	x_2	x_4^{pl}
0	13	$0 - \frac{13 \cdot 1}{9} = -1,44$
1	9	$1/9 = 0,11$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot

$B^{-1} \cdot b$	x_2	$B^{-1} \cdot b^{pl}$
50	13	$50 - \frac{13 \cdot 25}{9} = 13,88$
25	9	$25/9 = 2,77$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot

- linia C_j se completează din matricea C, ținând cont de valorile lui $x_1 \div x_4$;
- linia Z_j se completează astfel: sub matricea unitate (coloanele x_3 și x_2) se trece „linie” → „-”, iar sub coloanele x_1^{pl} , x_4^{pl} valorile se calculează astfel:

$$C_j \cdot x_1^{pl} = 0 \cdot 6,22 + 15 \cdot 0,44 = 6,6$$

$$C_j \cdot x_4^{pl} = 0 \cdot (-1,44) + 15 \cdot 0,11 = 1,65$$

- se calculează apoi diferența $Z_j - C_j$, rezultând pe coloanele x_1^{pl} și x_4^{pl} valorile $-3,4$ și $1,65$. Deoarece există o diferență (negativă) $Z_j - C_j < 0$ rezultă că soluția nu este optimă;
- se caută maximul diferențelor negative $\max |Z_j - C_j|$ astfel:

$$\max |Z_j - C_j| = \max |-3,4| = \max(3,4) = 3,4$$

Deoarece valoarea 3,4 se găsește pe coloana x_1^{pl} rezultă că vectorul x_1^{pl} intră în bază.

- pentru a determina vectorul care iese din bază se pune condiția:

$$\min \left\{ \frac{B^{-1} \cdot b^{pl}}{x_1^{pl}} \right\} \Rightarrow \min \left\{ \frac{13,88}{6,22}, \frac{2,77}{0,44} \right\} = \min \{2,21, 6,29\} = 2,21$$

Deoarece valoarea 2,21 se găsește pe prima linie, se caută pe această linie în vectorul de bază valoarea „1”. În cazul nostru cifra „1” am găsit-o pe coloana x_3 , rezultă că x_3 iese din bază.

- se stabilește pivotul care se găsește la intersecția dintre coloana care intră în vectorul de bază (x_1^{p1} în cazul nostru la acest pas) și linia pe care am găsit minimumul

$$\min \left\{ \frac{B^{-1} \cdot b^{p1}}{x_1^{p1}} \right\} = 2,21 \text{ (prima linie în cazul nostru la acest pas).}$$

Se completează un nou tabel, astfel:

- x_3 și x_1^{p1} își schimbă pozițiile între ele **dar nu și valorile**;
- în vectorul de bază (sub x_1^{p1} și x_2) se completează matricea unitate $I = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$;

vector de bază

	x_1^{p1}	x_2	x_3^{p2}	x_4^{p2}	$B^{-1} \cdot b^{p2}$
	1	0	0,16	-0,23	2,23
	0	1	-0,07	0,21	1,78
C_j	10	15	0	0	
Z_j	-	-	0,55	0,85	
$Z_j - C_j$	-	-	0,55	0,85	
			>0	>0	

- coloanele x_3^{p2} , x_4^{p2} și $B^{-1} \cdot b^{p2}$ se recalculează cu regula pivotului;

x_3	x_1^{p1}	x_3^{p2}
1	6,22	$1/6,22 = 0,16$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot
0	0,44	$0 - \frac{0,44 \cdot 1}{6,22} = -0,07$

x_4^{p1}	x_1^{p1}	x_4^{p2}
-1,44	6,22	$-1,44/6,22 = -0,23$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot
0,11	0,44	$0,11 - \frac{0,44 \cdot (-1,44)}{6,22} = 0,21$

$B^{-1} \cdot b^{p1}$	x_2	$B^{-1} \cdot b^{p2}$
13,88	6,22	$13,88/6,22 = 2,23$ – pe linia cu pivotul elementul se împarte la pivot
2,77	0,44	$2,77 - \frac{0,44 \cdot 13,88}{6,22} = 1,78$

- linia C_j se completează din matricea C, ținând cont de valorile lui $x_1 \div x_4$;
- linia Z_j se completează astfel: sub matricea unitate (coloanele x_1^{p1} și x_2) se trece „linie” → „-”, iar sub coloanele x_3^{p2} , x_4^{p2} valorile se calculează astfel:

$$C_j \cdot x_3^{p2} = 10 \cdot 0,16 + 15 \cdot (-0,07) = 0,55$$

$$C_j \cdot x_4^{p2} = 10 \cdot (-0,23) + 15 \cdot 0,21 = 0,85$$

- se calculează apoi diferența $Z_j - C_j$, rezultând pe coloanele x_3^{p2} și x_4^{p2} valorile +0,55 și +0,85. Deoarece nu există o diferență (negativă) $Z_j - C_j > 0$ rezultă că s-a atins soluția optimă;

Stabilirea soluției optime:

vector de bază

	x_1^{p1}	x_2	x_3^{p2}	x_4^{p2}	$B^{-1} \cdot b^{p2}$
	1	0	0,16	-0,23	2,23
	0	1	-0,07	0,21	1,78
C_j	10	15	0	0	
Z_j	-	-	0,55	0,85	
$Z_j - C_j$	-	-	0,55	0,85	
			>0	>0	

$$x_1 = 2,23$$

$$x_2 = 1,78$$